

wychodzi dwa razy dziennie o godzinie 9-tej rano i o godzinie 5-tej wieczorem. W dni świąteczne wychodzi raz na dzień rano.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie: miesięcznie 2 kor., kwartalnie kor. 6, za jednorazowe zanoszenie do domu dopłaca się 40 hal., za dwurazowe 60 hal.

Na prowincji: miesięcznie kor. 2 hal. 70, kwartalnie kor. 8. W państwie Niemieckiem kwartalnie kor. 10; w innych państwach: kwartalnie kor. 12. Za dwa razy dziennie DOPLACA się 40 hal. MIESIĘCZNIE. Zmiana adresu: 40 hal. Adres Red. Ul. św. Krzyża 1. 7. Adres tel. „Głos Narodu“ Kraków. Telefon Nr. 19.

GŁOS NARODU

WYCHODZI DWA RAZY DZIENNIE.

Dziennik polityczny założony w r. 1893 przez JÓZEFA ROGOSZA.

Redaktor naczelny: Dr. Antoni Beaupre.

Całkowita prenumerata w wydaniu porannym wynosi miesięcznie 2 kor. i kwartalnie 6 kor. W dni świąteczne wychodzi raz na dzień rano. Cena poranna 4 hal. w tygodniu 10 hal. Listy prosi się przesyłać na adres redakcji i inseraty, francusko Administracji „Głos Narodu“. — Preumeratę oprócz upoważnionych i gencji przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacje

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje upoważniony przedsiębiorca tego działu p. Włodzisław Strycharski w biurze inseratowym „Głos Narodu“, róg św. Krzyża i Mikołajskiej 1. 7. Od miejsca wiersza drobnym piśmem (petit) za pierwszy raz 16 halerzy, za każdy następny raz 12 hal. — Nadesłane po 60 hal. od wiersza za każdy raz. — Nekrologi itd. 80 hal. Zamiejscowe ogłoszenia przyjmuje: we Lwowie S. Sokółowski, pasaż Hausmanna, w Wiedniu Maassensteil & Vogler, (także w Hamburgu, Frankfurt nad Measem, Berlinie, Lipsku, Wrocławiu) M. Opellk, N. Dukea, H. Schalek, w Paryżu C. Adamus de Varsone 38.

Nr. 158.

Kraków, niedziela dnia 1 kwietnia 1906 roku.

Rok XIV.

KRONIKA.

KUPOJECIE TYLKO UCHRZEŚCIJAN!

Kraków, 1 kwietnia.

Z teatru. Smutna i subtelna historia miłości Peleasa i Melisandy, opowiedziana przez Maeterlincka w kilkunastu obrazach pełnych poetycznego, ale cokolwiek sztucznego nastroju, — nabiera na scenie pewnej wypukłości, tracąc przytem wiele ze swego egzotycznego wdzięku. Role tytułowe odegrali pp. Tarasiewicz i Solska, podkreślając głównie estetyczną ich stronę.

Do przedstawienia tego powrócimy jeszcze.

Wiadomości osobiste. Ks. prałat dr. Władysław Chotkowski, prof. św. Teologii i kanonik katedralny, powrócił wczoraj z Rzymu do Krakowa.

Wieczór muzyczny na dochód funduszu wdów i sierót im. Henryka Kieszkowskiego, urządza jutro Kółko śpiewackie urzędników Tow. ubezpieczeń w sali Rady nadzorczej Tow. Program wieczoru jest następujący:

1. a) Komorowski: „Skrzypki“, b) Moniuszko: „Moje bogactwo“, c) Noskowski: „Młynarz“ (odśpiewa podwójny kwartet męski).

2. a) Chopin: Scherzo (fis-mol), b) Paderewski: „Krakowiak“ — (odegra na fortepianie p. Szeligowa).

3. a) Offenbach: „Barkarola“, b) Villebois: „Burza“, — duety na tenor i baryton odśpiewają pp. Ferentz i Isakowicz).

4. a) Rutkowski: „Tyś mój“, b) Gall: „A więc kochaj“, c. Moniuszko: „Dumka Jadwigi z op. „Straszny dwór“ — (odśpiewa p. Janina Uzarska).

5. Deklamacja: wygłosi p. Wanda Pindelska

6. a) Gall: „Zaczarowana królowa“, b) Moniuszko: „Piosnka żołnierza“ — (odśpiewa p. Isakowicz).

7. Haendl: „Largo“, wykona chór skrzypków z tow. harmonium i fortepianu.

8. Stricko: Serenada. tenor solo (p. Rząca i chór z towarz. fortepianu).

Początek o godzinie wpół do 8-mej.

Ku uczczeniu p. Marji Rodziewiczówny odbyło się wczoraj w Związku polskich niewiast katolickich bardzo liczne zebranie. Wśród podniosłego nastroju zasiadło przy stołach liczne grono osób, które się zebrało, aby uczcić tak znamienitego gościa. Pierwszą imieniem związku powitała gościa p. M. Turska, przewodnicząca stowarzyszenia, poruszając i wskazując na myśl przewodnią, jaka snuje się w utworach powieściowych autorki, tj. na wielką i gorącą miłość ojczyzny. Panna Ruszczyńska w bardzo pięknym przemówieniu nawoływała do pracy i wyrabiania w sobie woli w myśl przykładów, jakie autorka stawia w bohaterach swoich utworów.

Szereg przemówień zakończyła pani Mlinichowa staropolskiem „Kochajmy się“ i prośbą, aby gość zacytował serdeczne pozdrowienia od mieszkanki Krakowa drogin nam, mimo sztucznego rozdziału granicą, siostrami Litwin-kom.

Wieczór pieśni, urządzony staraniem Tow. Muzycznego jutro w poniedziałek w sali starego teatru, wypełnią w całości znakomici dueciści i śpiewacy estradowi pp. Magdalena i Henryk Dulongowie.

Na program wieczoru składają się: Schumann duety „Familien Gemälde“, „Tragödie“, „Liebesgarten“ — odśpiewają pp. Dulongowie. Pieśni: Schuberta „Der Jüngling und der Tod“, Schumann „Mignon“, Czajkowskiego „Inmitten des Balles“ i Chaminade'a „L'aneau d'argent“ — odśpiewa p. Magdalena Dulong. Pieśni: Masseneta „Le reve de des Grioux“, Mendelssohna „Auf Flügeln des Gesanges“, Brahmsa „In Waldeseinsamkeit“, Griega „Im Kahne“ i Schuberta „Das Lied im Grünen“ — odśpiewa p. Henryk Dulong. Wieczór zakończy pp. Dulongowie wykonaniem duetów: Corneliusa „In Sternennacht“, „Des Nachts“, Boity „Lontano“, tudzież Brahmsa „Wanderlied“. Bilety wstępu sprzedaje kancelaria Twa. Muzycznego.

Sekcja III. Rady miasta na wczorajszym posiedzeniu pod przewodnictwem r. m. dra Fr. Bujaka zgodziła się, by gmina zezwoliła Krakowskiemu Tow. Technicznemu zaciągnąć pożyczkę hipoteczną na dom Towarzystwa obok Akademii handlowej. Pożyczka ma być zaciągnięta w miejskiej kasie Oszczędności, w wysokości 80.000 koron.

Następnie wydała sekcja opinie w dwóch sprawach akcyzowych i Muzeum narodowego.

W sprawie założenia zakładu dla podrzutków zawiązało się w Krakowie Koło, które rozstało odezwę z prośbą o przystąpienie do Stowarzyszenia. Do koła tego przystąpili: ks. dr. Caputa, ks. Masny, dr. Markiewicz, nadradca dr. Fr. Bujak, nadradca Szybalski i p. Konstanty Wiszniewski. Delegacja Koła prosiła prezydenta miasta o wskazanie i użyczenie odpowiedniego budynku na założenie zakładu. Prezydent doradził zabudowania około kościoła św. Idziego. Co do funduszu na cel zakładu, istnieje zapis ś. p. Kitorskiego, wynoszący obecnie 94.000 K. Fundusz ten pozostaje pod zarządkiem Tow. Dobroczynności, które powierza niemowlęta kobietom wiejskim.

„Socjalizm w dobie dzisiejszej“. Prof. Czernikowski wygłosił w piątek w auli uniwersyteckiej pod tytułem powyższym bardzo zajmujący odczyt, którego treść była następująca:

Socjalizm dzisiejszy, przechodząc szereg ewolucji, był na początku swego istnienia jakby uzupełnieniem ruchu wolnościowego drugiej połowy XVIII wieku. Rozwijając się w epoce rewolucji francuskiej i nosząc wyraźne cechy romantyzmu i utopii, musiał wkrótce zbankrutować. Na jego miejsce wszedł naukowy socjalizm niemiecki, rozpoczęty przez Karola Marksa — rzecznika bezkrwawej rewolucji socjalnej. Ten drugi okres socjalizmu naukowego, nie napotykając żadnych przeszkód i pociągając za sobą coraz szersze masy, rozwijał się swobodnie przez lat 20; dopiero we Francji komuna, a w Niemczech pierwsze wybory do parlamentu, zmusiły ludzi o innych, niż socjaliści poglądach, do wrogiego wystąpienia przeciw socjalizmowi.

Trzeci zatem okres rozwoju idei socjalistycznej znamionuje się walką pomiędzy socjalizmem, a ekonomicznym liberalizmem, która się kończy zwycięstwem socjalizmu. Jednakże do zwycięstwa tego doszedł socjalizm po części drogą ugody, i musiał przyjąć do swego programu ekonomiczne postulaty liberalizmu. Ugoda ta była tem łatwiejszą, że socjalizm odznaczał się potężnymi siłami umysłowymi, które połączone z dużymi środkami finansowymi liberalizmu, zapewniły socjalizmowi łatwość agitacji, oraz jego rozwój.

Ta trzecia dzisiejsza faza socjalizmu, może być nazwaną — polityczną, gdyż zatrzymawszy w programie swoim tezy Marksa, rozpoczął socjalizm pracę nad opanowaniem społeczeństwa, — chwyceniem władzy w swoje ręce: chodzi mu zatem o zdobycze polityczne. I w tej to akcji, już nie tylko teoretycznej, jak w poprzednich dwóch okresach, lecz praktycznej, rozróżnić możemy trzy grupy społeczne, podlegające wpływowi socjalizmu. Pierwsza z nich — to są społeczeństwa, przez socjalizm zupełnie opanowane, jak np. australskie kolonie Anglii, oraz Francja, gdzie partja socjalistyczna ma większy wpływ, a jednak nie przeprowadziła dotąd żadnej reformy na korzyść warstw robotniczych.

Druga grupa — to są kraje o rządach absolutystycznych, gnębiących ruch socjalistyczny i nie liczących się z nikim i z niczem. Tu dla socjalizmu, który uwypatnia się jako ściśle rewolucyjny, jest duże pole dla działania, a zyskuje on rozgłos; dzięki masom, posyłanym przez partje — na bagnety.

Jest wreszcie trzecia grupa, patrząca na rzeczy realnie, gdzie socjalizm najmniej może agitować, cieszy się małym powodzeniem i gdzie nie jest niebezpiecznym, to — Anglia i Niemcy. A chociaż spotykają się tam u steru państwa socjaliści, to jednak nie zadają oni wielkich ran społeczeństwu.

Ogólnie biorąc możemy twierdzić, że socjalizm w dobie dzisiejszej, który pragnie stawiać na miejsce jednostki, — społeczeństwo, — jest ruchem antyspołecznym, bo się zwraca przeciw ideom narodowym, religijnym i przeciw tradycjom społeczeństwa. Z ruchem tym walczyć musimy i to tymi samymi środkami, jakich socjaliści do swej walki używają.

Odczyty p. Kazimierza Bartoszewicza, powiększają liczbę tak licznej tego roku serji odczytów w naszym mieście. Wiadomo jest, że p. Bartoszewicz pracuje od dłuższego czasu nad początkiem dziejów ery konstytucyjno-autonomicznej w Galicji, otóż z wynikami tej pracy postanowił zapoznać szersze koła publiczności. Trudno o temat więcej na czasie. Walka o galicyjską autonomię przedstawia tyle analogii z dzisiejszymi stosunkami w Królestwie Polskiem, że czasami zdaje się, jakoby opowieść o tych latach dawnych była opowieścią o chwili dzisiejszej; wystarczyłoby nieraz zmienić tylko nazwiska i daty, a można by sądzić, że czyta się kartkę z historii doby bieżącej. A jeżeli dodamy, że sprawa ówczesnej

NA WIOSNE

GDY WYPADAJĄ WŁOSY

niezbędny jest znany i wszędzie ceniony puderw płynie Dr. Uhmy, który zapobiega wypadaniu włosów, wzmacnia ich porost, doskonale od łuszcza i odkąza skórę. — Do nabycia w Krakowie u Henaka, Redyka, Wiśniewskiego, Reima i Sp., Zopotha i Sp. — Na Galicję główny skład wysyłkowy we Lwowie u Mikolascha i Haya, w Wiedniu u apt. Bradyego.

Telegramy.

(Z dnia 1 kwietnia.)

Algeciras. (Tel. aj. Havasa.) Wczoraj zostało perfekcjonowane *we wszystkich punktach porozumienie na konferencji Revoila z hr. Taubenbachem.*

W sprawie rozdziału nadzoru policyjnego w portach zgodzono się, że Hiszpania otrzyma dwa porty, Francja cztery, nadzór zaś w portach w Casablanca i Tangerze otrzymają oba te państwa razem. Umowa policyjna ma obowiązywać pięć lat.

W kwestji bankowej Niemcy zgodziły się, że Francja ma otrzymać trzy udziały, zaś inne mocarstwa po jednym.

Kwestję cenzorów uregulowano w ten sposób, że mają ich desygnować: bank angielski, bank francuski, marokański i hiszpański.

Uratowani w Courrieres.

Lenz. Wczoraj stan uratowanych 13 górników polepszył się i jest nadzieja, że wyzdrowieją.

Sejm Rzeszy.

Berlin. Sejm Rzeszy obradował wczoraj w dalszym ciągu nad etatem wojskowym.

Pos. Kardorff zarzuca socjalistom, że przyzwyczajają młodzież do brutalności.

Wielka wrzawa wśród socjalistów.

Pos. Hofmann (soc. dem.) woła: „Bezwstydność“, za co prezydent przywołuje do porządku.

Ponownie wrzawa u socjalistów.

Pos. Bebel wzburzony zwraca się ku prezydentowi i pyta, czy to jest bezstronność.

Pos. Hofmann powtarza swój wykrzyk.

Prezydent każe sobie podać protokół stenograficzny i przywołuje także pos. Kardorffa do porządku.

W ciągu dalszej dyskusji pos. Mielżyński oświadczył: Gdyśmy wnieśli interpelację w sprawie spowiedzi, zrzekliśmy się dyskusji, ponieważ oświadczenie ministra wojny wystarczało nam. Minister wojny ma niewątpliwie najlepszą wolę. Jednak prasa oficerska fałszywie rozumiała nasze milczenie. Teraz mam przed sobą list, w którym jeden z polskich żołnierzy

lepszą w tym względzie rekojmie. Ten mój ruch został przyjęty głośnie hura i wiewatami.

Przejażdżka po ulicy zaczynała być wcale zajmującą. Słyszałem po drodze uwagi, przez mój lud czynione.

— Błady dziś — mówił ktoś w tłumie.

— Zbladłbyś i ty, gdybyś takie jak on życie prowadził — brzmiała odpowiedź bardziej coprawda szczerą, niżli świadcząca o szacunku dla mojej osoby.

— Większy jest, niż myślałem — mówił trzeci

— Daleko ładniejszy, jak na portretach — oświadczyła jakaś ładna dziewczyna, starając się, aby te słowa do uszu moich doszły.

Było to pochlebstwo, nic więcej.

Pomimo jednak tych pojedynczych objawów sympatyj, ogół był mi wręcz nieprzychylnym. Spoglądano na mnie w milczeniu, ponuro, dostrzegłem, że podobizna mojego ukochanego brata zdobi wszystkie niemal okna — w ten sposób witano przyszłego władcę. Rad byłem, że mu tego widoku oszczędził. Król jest gwałtowny, porywczy, nie wziąłby tego zapewne tak spokojnie, jak ja.

Nareszcie dojechałem do świątyni. Przed oczyma moimi zarysowała się jej piękna fasada, z dwójgim drzwiami dębowych, rzeźbionych prześlicznie — najpiękniejszych, jakim w mem życiu widział.

Zrozumiałem nagle zuchwałstwo mojego przedsięwzięcia i przeraziłem się własnej śmiałości.

Gdym zeskakiwał z konia, zrobiło mi się ciemno w oczach, jak przez gestą mgłę widziałem marszałka, Saptę i szeregi duchowieństwa.

Kroczyłem przez szeroką nawę, jak lunatyk, nie widziałem wcale stojącego tłumu, przepelniającego świątynię. Przed oczyma moimi dwie tylko postacie zarysowały się wyraźnie, piękna i blada twarzyczka dziewczyna, jakby aureolą otoczona splotami złotych włosów — prawdziwe złoto Elfbergów i głowa mężczyzny, rumiana śniada, o czarnych włosach i oczach. Domyśliłem się odrazu, że to mój brat Michał. Gdy mnie ujrzał, bladość pokryła twarz jego, hełm wypadł

donosi ojcu swemu, że w Szczecinie zabroniono polskim żołnierzom przychodzić do Kościoła z polskimi książeczkami do nabożeństwa i śpiewnikami. Podczas mojej służby wojskowej nie istniały tego rodzaju szykany wobec polskich żołnierzy, dopiero teraz zapanował taki system. Pułkownik Gerzycki został wydany z armji za to, że sprzedał swą wieś Polakowi. Najwyższa władza państwowa nadużyła przez to swój urząd.

Przewodniczący przywołuje mowę za to do porządku.

Pos. Mielżyński: Pozostawiam ocenie Izby, czy to przywołanie do porządku jest usprawiedliwione.

Przewodniczący wyprasza sobie krytykę.

Pos. Mielżyński przytacza w dalszym ciągu szereg skarg, między innymi także wypadek, że w Poznaniu nauczyciele do krwi biją dzieci, gdy te mówią po polsku. Mówca zapytuje, dokąd to ma zaprowadzić, jeżeli u nas, w Poznaniu w ten sposób się z nami postępuje. Jeden z członków „Ostmarkenvereinu“ udał się w okolice nadreńskie, i na zgromadzeniu w Kolonji nazwał arcybiskupa Stablewskiego największym podżegaczem. (Oklaski u Polaków.)

Pożar w kopalni na Śląsku.

Gliwice. Jak donosi „Oberschles. Wanderer“, wybuchł pożar w kopalni Friedensgrube, przyczem 40 robotników odniosło rany. Kilku z nich zmarło.

Z ROSJI.

Petersburg. Pet. aj. tel. podaje: wiadomość jednego z tut. pism o zachorowaniu hr. Wittego jest czcym wymysłem. Witte jest zupełnie zdrow i wcale nie odczuwa zmęczenia.

Petersburg. (Pet. aj. tel.) Pomocnik ministra spraw wewn. ks. Urusow podał się do dymisji. Kandyduje on w gubernji Kałuskiej do Dumy.

Wydawca dr. Antoni Beaupre, redaktor odpow. Jan Grzywiński, drukarnia „Głosu Narodu“ pod zarząd Stanisława Tomaszewskiego.

Tajemnica stanu

Romans polityczny przez Antoniego Hope.

13)

(Ciąg dalszy.)

— Dlaczego ta zmiana rozporządzeń? — spytałem marszałka.

Ten przygryzł siwego wąsa.

— Ze względów ostrożności — szepnął.

Osadziłem konia na miejscu.

— Niech ci, co są na przedzie oddalą się na pięćdziesiąt metrów — mówiłem głosem doniosłym. — Panowie zaś, marszałku, pułkowniku Sapt i inni, poczekajcie aż ja się na taką odległość posunę. Ludowi mojemu chcę dać dowód, że mu zupełnie ufam.

Sapt dotknął mej ręki, chcąc mnie powstrzymać. Odsunąłem go.

Marszałek wahał się.

— Czy nie wyraziłem się dość jasno? — rzekłem.

Z niezadowoleniem widocznym powtórzył mój rozkaz. Stary Sapt wstrząsał głową. Gdyby mnie zabito w biały dzień na ulicach Strelsau, położenie jego byłoby zaiste trudnem.

Zapomniałem, zdaje się, powiedzieć, że mundur mój był biały, haftowany złotem. Na głowie miałem hełm srebrny ze złotymi ozdobami, przez ramię przewieszoną wstęgę orderu Czerwonej Róży. Uchybiłbym osobie królewskiej fałszywą skromnością, więc powiem otwarcie, że w tem przebraniu wyglądałem wspaniale i pięknie. Tak też myślał i lud mój, gdy mowiłem wjechał sam w ciasne, ciemne i nieprzystrojone na moje przyjęcie ulice starego miasta, z początku dały się słyszeć szemrania, lecz wkrótce zagłuszyły je oklaski. Kobieta jakaś, stojąc na progu domu, przytoczyła znaną od wieków przepowiednię przy zmianie tronu:

— Rudy jest, będzie dobry!

Uśmiechnąłem się i hełm podniosłem, aby się mogła przekonać, że moje włosy dają jaknaj

mu z ręki i na kobierzec się potoczył. Widocznie do ostatniej chwili nie wierzył w ukazanie się króla w Strelsau.

Nie pamiętam, co się działo potem, wiem tylko, że mi włożono na głowę koronę Rarytanyi, że złożyłem przysięgę, było to krzywoprzysięstwo, o pomstę do Boga wołające, lecz Wszechmocny mi wybaczył, bo do głębi serce przenika i wie, że działałem nie z własnej woli. Potem zabrzmiął potężny głos organu: marszałek wydał rozkaz heroldom, aby na cztery strony świata obwieścili, że Rudolf V został królem Rarytanyi.

W pokoju jadalnym mojej rezydencji mam piękny obraz, przedstawiający tę uroczystość. Portret króla nadzwyczaj podobny.

Złotowłosa księżniczka stanęła przy moim boku, herold obwieścił:

— Jej Królewska Wysokość księżniczka Flawia.

Dziewczę oddało mi ukłon i rękę mą do ust podniosło. Przez chwilę stałem zmieszany, nie wiedząc, jak się wobec tego zachować, lecz pod wpływem nieprzeparłej siły przyciągnąłem ją i ucałowałem w oba policzki.

Rumieniec oblał jej śliczną twarz. Dlaczego?

Potem przyszła kolej na księcia Strelsau. Zbliżył się krokiem chwiejnym rzucając niespokojne wejrzenia na prawo i lewo jak człowiek, który chciałby umknąć i szuka drogi. Na twarz jego wystąpiły krwawe centki, usta miał blade, wyschłe, jak pargamin.

Spojrzałem na Saptę — uśmiechał się wciąż pod wąsem. — Postanowiłem być na wysokości zadania, które dziwnym trafem przypadło mi w udziale. Postąpiłem krok naprzód, ująłem drzącą rękę Michała w moje dłonie i pocałowałem go. Sądzę, że obaj byliśmy zarówno radzi, że się pozbyli tego ciężkiego obowiązku.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Ceny umiarkowane.

Zamówienia z prowincyi odwrotną pocztą.

Magazyn i pracownia ubiorów męskich i konfekeyi damskiej pod firmą

STANISŁAW MIŚ ROZSZERZONĄ I PRZENIESIONĄ ZOSTAŁA Z ULICY BRDZNEJ NA UL. BRACzną L. 6. — Magazyn mój utrzymuje na składzie gotowe DAKTYLI Damskie, KOSTYUMY SPACEROWE, PELERYNY Damskie, mgiełki i dziecięce w wielkim wyborze, SPODNICE gotowe do blazek. — Zamówienia wykonuje z materiałów własnych, jakoteż i z pomiarzonych starannie, HROJEM ANGIELSKIM.

Ceny umiarkowane.

WYROB TYLKO WŁASNY.